

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7Co/16/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7217206370
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7217206370.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a členov senátu JUDr. Denisy Novotnej Mlinárscikovej a Mgr. Miloša Greguša v právnej veci osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná D. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom na S. ulici č. XXXX/XX, H. - L., adresa na doručovanie Q. J. pre nový život n.o., L. G., I., zastúpenej opatrovníkom pre konanie JUDr. Vladimírom Babčákom, zamestnancom Okresného súdu Košice - okolie, na návrh navrhovateľa Psychiatrické oddelenie Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice, pracovisko Tr. SNP č. 1, Košice, za účasti Mestskej časti Košice - Západ, Tr. SNP č. 39, Košice, za účasti Krajskej prokuratúry Košice so sídlom v Košiciach na Mojmirovej ul. č. 5, v konaní o spôsobilosti na právne úkony, o odvolaní Mestskej časti Košice - Západ proti rozsudku Okresného súdu Košice II z 15.6.2021, č.k. 17Ps/2/2020-210 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok v napadnutom výroku o ustanovení opatrovníka, súvisiacich výrokoch o trovách štátu a trovách účastníkov konania a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom takto rozhodol:

Q. D. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. XXXX/XX, H. - L., v spôsobilosti na nasledujúce právne úkony:

- uzatváranie zmlúv akéhokoľvek druhu
- nakladanie s finančnými prostriedkami presahujúcimi 5,- Eur jednorázovo a mesačne v sume presahujúcej jej mesačný príjem
- nakladanie s hnutelným a nehnuteľným majetkom
- preberanie dôchodku a iných sociálnych dávok
- preberanie doporučených úradných listových zásielok a reagovanie na tieto zásielky
- samostatné konanie pred súdmi a inými orgánmi verejnej aj štátnej moci
- vyslovovanie informovaného súhlasu s poskytovaním psychiatrickej aj nepsychiatrickej zdravotnej starostlivosti, ako v ústavnej tak aj v ambulatnej forme
- vyslovovanie súhlasu s poskytovaním sociálnej starostlivosti vo všetkých formách.

Ustanovuje pre D. S., nar. XX.XX.XXXX, obmedzenú v spôsobilosti na právne úkony za opatrovníka Mestskú časť Košice - Západ, Trieda SNP 39, 040 11 Košice - Západ, ktorá je oprávnená a povinná D. S., nar. 29.12.1973, obmedzenú v spôsobilosti na právne úkony, v rozsahu vyššie uvedeného obmedzenia zastupovať a vybavovať jej záležitosti v jej prospech, zastupovať ju pred súdmi a inými orgánmi verejnej a štátnej moci, preberať jej dôchodok, v dôležitých majetkových veciach požiadať o súhlas súd a najmenej dvakrát ročne k 30.06. a 31.12. podať súdu správu o opatrovankyni a o nakladaní s jej majetkom.

O trovách štátu rozhodne súd osobitným uznesením po právoplatnosti rozsudku súdu.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Zistený skutkový stav právne odôvodnil podľa § 10 ods. 1 až 3, § 26, § 27 ods. 2 a 3 OZ, § 2 ods. 1, 2, § 3 ods. 2 zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice, § 231, § 233 ods. 1, § 239, § 240 ods. 1 až 3, § 243 ods. 1 a 2, § 244, § 248 ods. 1, 2, § 251 ods. 1, 2, § 272, § 274 ods. 1, 2, § 275, § 277 ods. 1, 2 CMP a na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že zdravotný stav D. plne odôvodňuje jej obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, a preto je aj návrh navrhovateľa v plnom rozsahu dôvodný. Podľa záverov znaleckého posudku sa u menovanej jedná o vážnu duševnú chorobu - schizofréniu, ktorá má trvalý charakter. Prognóza jej zdravotného stavu je nepriaznivá aj napriek psychofarmakologickej liečbe. Ide o trvalú chorobu a D. S. je odkázaná na pomoc druhej osoby. U menovanej sa choroba prejavuje neschopnosťou zabezpečiť si základné životné potreby (pre ktorú, ako sama uviedla, žila 10 rokov na ulici), neschopnosťou obstarávať si svoje finančné, písomné a iné záležitosti, odkázanosťou na opateru a dohľad iných, neschopnosťou posudzovať svoj zdravotný stav a dôsledne dodržiavať nastavenú farmakologickú liečbu, neschopnosťou posudzovať a ovládať svoje konanie, rozpoznať následky svojho konania a nezodpovedaním za svoje konanie. Navyše jej zdravotný stav je komplikovaný ešte aj škodlivým užívaním alkoholu z jej strany v spojení s nedostatočným prehľadom o bežných nákladoch na domácnosť, ako aj neuváženým míňaním financií na alkohol a cigarety. Vzhľadom na uvedené dospel k jednoznačnému záveru, že je v záujme EV.j, aby bola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, najmä za účelom ochrany pred nepriaznivými dôsledkami jej vlastného konania v majetkovej, sociálnej či inej oblasti, ako aj poskytnutia potrebnej pomoci. Pri vymedzení rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony vychádzal najmä zo znaleckého posudku č. 24/2021 MUDr. N. L., z vyjadrenia zástupkyne navrhovateľa, ako aj z vyjadrenia samotnej D. S.. Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol o jej obmedzení v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu uvedenom vo výroku rozsudku a o ustanovení Mestskej časti Košice - Západ, v obvode ktorej má menovaná evidovaný trvalý pobyt, za opatrovníka, nakoľko v priebehu celého konania nikto z rodinných príslušníkov menovanej, ani iná fyzická osoba neprejavili záujem o výkon funkcie opatrovníka a o poskytovanie náležitej pomoci pre menovanú. Nakoľko za opatrovníka nebolo možné ustanoviť príbuzného D. S. ani inú osobu, ktorá by spĺňala podmienky pre ustanovenie za jej opatrovníka, ustanovil súd za opatrovníka D. S. v zmysle § 27 ods. 3 OZ orgán miestnej správy, teda Mestskú časť Košice - Západ, ktorého súhlas s ustanovením za opatrovníka sa v zmysle zákona nevyžaduje.

3. Ďalej uviedol, že o trovách štátu pozostávajúcich z odmeny znalca priznanej MUDr. N. L. uznesením Okresného súdu Košice II z 29.4.2021, č.k. 17Ps/2/2020-179 za vypracovaný znalecký posudok č. XX/XXXX a z nároku na znalečné, ktorý si uplatnila znalkyňa na pojednávaní 15.6.2021 a o ktorom súd doposiaľ právoplatne nerozhodol, rozhodne súd osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

4. O trovách konania účastníkov rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak, pričom z vykonaného dokazovania súd nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by bolo priznanie nároku na náhradu trov konania niektorému z účastníkov konania v zmysle § 55 CMP spravodlivé.

5. Proti tomuto rozsudku, proti výroku o ustanovení opatrovníka osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony podala v zákonnej lehote odvolanie Mestská časť Košice - Západ a navrhla, aby odvolací súd napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie. Uviedla, že s ustanovením za opatrovníka je spojené aj oprávnenie menovanú zastupovať a vybavovať záležitosti v jej prospech, zastupovať ju pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy, poberať jej dôchodok, ale aj povinnosť v majetkových veciach požiadať súd o súhlas a najmenej dvakrát ročne podať súdu správu o opatrovankyni a o nakladaní s jej majetkom. Ustanovený opatrovník je povinný riadne plniť svoje povinnosti, ktoré mu z tejto funkcie vyplývajú a súd je povinný ho k riadnemu výkonu funkcie viesť. Ak si ustanovený opatrovník neplní svoje povinnosti riadne, súd môže opatrovníka funkcie pozbaviť a ustanoviť opatrovníka nového. Odvolateľka si je vedomá tejto zodpovednosti a poukazuje na skutočnosť, že pani S. sa na adrese svojho trvalého pobytu dlhodobo nezdržiava a v súčasnosti žije na ulici, prípadne sa zdržiava v útulku OC.. Podľa informácií z oddelenia matriky a evidencie obyvateľov Miestneho úradu Mestskej časti Košice - Západ má pani S. štytoch priamych príbuzných, vrátane syna O. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v Košiciach na E. ul. č. 4. Má preto za to, že plnenie povinností opatrovníka prislúcha v prvom rade rodinným príslušníkom, ak sú známi, s poukazom na § 27 ods. 2 a 3 OZ. Uviedla, že nemá žiadnu vedomosť o spôsobe života menovanej, jej správanie sa v mieste obvyklého pobytu a či sa voči nej nevedie priestupkové konanie, a preto aj vzhľadom na to, že ustanovený opatrovník bude poberať dôchodok menovanej a nakladať s jej majetkom nad 5 Eur si vyžaduje blízky

kontakt s menovanou, ktorý zo strany Mestskej časti Košice - Západ nebude možný, resp. táto funkcia bude vykonávaná iba formálne a nebude naplnený účel, pre ktorý bola za opatrovníka ustanovená. Aj vzhľadom na to má za to, že súd prvej inštancie nevykonal všetky úkony smerujúce k tomu, aby mohol za opatrovníka menovanej ustanoviť niektorého zo štyroch príbuzných, ani inú osobu, ktorá by spĺňala podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, pretože zaslanie jednej výzvy rodinným príslušníkom bez toho, aby boli dôkladne oboznámení so všetkými súvisiacimi možnosťami, ktoré by im z tejto funkcie vyplývali, nepovažuje za dostatočné. Súd prvej inštancie preto zrejme dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a tento rozsudok považujú v jeho druhom výroku za nedostatočne odôvodnený a zistený skutkový stav za neobstojný, čím je daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a g/ CSP.

6. K odvolaniu sa vyjadrila Okresná prokuratúra Košice II, ktorá navrhla rozsudok v napadnutom výroku ako vecne správny a zákonný potvrdiť. Má za to, že pred samotným rozhodnutím o ustanovení opatrovníka súd prvej inštancie vyvinul úsilie k nájdeniu osoby z okruhu jej príbuzných, ktorá by spĺňala podmienky pre ustanovenie opatrovníka. Ani jedna z riadne vyzvaných osôb však na výzvu súdu žiadnym spôsobom nereagovala, čo je možné považovať za ich nesúhlas vykonávať opatrovníka. Keďže zdravotný, ako aj osobný stav D. S. si vyžadoval okamžité riešenie, súd za opatrovníka ustanovil orgán miestnej správy.

7. Ďalšie vyjadrenia podané neboli.

8. Krajská prokuratúra Košice písomným podaním doručeným súdu prvej inštancie 9.8.2021 oznámila, že preberá vstup prokurátora Okresnej prokuratúry Košice II do konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony vo veci D. S..

9. Výrok rozsudku o obmedzení spôsobilosti na právne úkony D. S. nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť, preto nebol predmetom preskúmania v odvolacom konaní.

10. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

12. Podľa § 7 CMP účastníkom je ten, koho tento zákona za účastníka označuje. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, je účastníkom aj ten, o koho právach a povinnostiach sa má konať.

13. Podľa § 10 ods. 1 CMP, ak sa niekto z tých, o ktorých právach a povinnostiach sa má konať, nezúčastní konania od jeho začatia, vydá súd, len čo sa o ňom dozvie, uznesenie, ktorým ho priberie do konania ako účastníka.

14. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia ak sa stal účastníkom ten, o koho právach alebo povinnostiach sa nekoná, súd uznesením konanie vo vzťahu k nemu zastaví.

15. Podľa § 248 ods. 1 CMP konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

16. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

17. Ochrana princípov spravodlivého procesu na zákonnej úrovni prislúcha všeobecným súdom. Porušenie práva na spravodlivý proces sa môže prejavíť v ktoromkoľvek štádiu konania na súde prvej inštancie. Porušením práva na spravodlivý súdny proces sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníkov konania, ktoré im poskytujú

procesnoprávne predpisy. O procesnú vadu v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Obsah práva na spravodlivý proces (right to fair trial) je pomerne široký a medzi jeho zložky možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vypořádanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia a právo na preskúmanie rozhodnutia.

18. Úlohou odvolacieho súdu je posúdiť závažnosť každého porušenia, pritom môže dospieť k riešeniu, že niektoré menej závažné pochybenia môže napraviť svojim postupom. Ak napríklad súd prvej inštancie neumožnil strane vyjadriť sa k dôkazu alebo k písomnému podaniu protistrany, môže byť toto pochybenie v odvolacom konaní napravené. Dôvodom na zrušenie rozhodnutia je preto taký zásah do práva na spravodlivý proces, ktorý vzhľadom na jeho povahu alebo intenzitu nie je možné v odvolacom konaní napraviť a ktorý zásah odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé.

19. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o ustanovení opatrovníka osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na zmenu, nakoľko súd prvej inštancie v tejto časti konania, teda týkajúcej sa ustanovenia opatrovníka osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony nekonal s Mestskou časťou Košice - Západ ako s účastníkom konania napriek tomu, že o jej právach a povinnostiach vo vzťahu k výkonu opatrovníctva nielen konal ale aj rozhodol. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že už samotný navrhovateľ v podanom návrhu vymedzil okruh účastníkov, keď za opatrovníka D. S. navrhol ustanoviť Mestskú časť Košice - Západ. Súd prvej inštancie však nepostupoval v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami § 7 ods. 1,2 eventuálne § 10 ods. 2 CMP, čím spôsobil takú vadu konania, ktorá mala za následok odňatie možnosti konať subjektu, ktorému zjavne svedčí účastníctvo konania a navyše mu uložil povinnosti bez toho, aby tento subjekt mal možnosť v konaní primerane argumentovať a navrhovať ďalšie dôkazy. Ani z ust. § 27 ods. 3 OZ nemožno vyvodiť, že by orgán miestnej správy, ktorého súhlas s ustanovením za opatrovníka sa nevyžaduje, nemal byť účastníkom konania, keďže ide o hmotnoprávne ustanovenia, pričom procesné práva a povinnosti účastníkov konania vyplývajú z CSP a v tomto prípade aj z CMP.

20. Vzhľadom na to, že ide o takú procesnú vadu konania, ktorú nie je možné napraviť v odvolacom konaní, musel odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku o ustanovení opatrovníka zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie spolu so súvisiacimi výrokmi o trovách konania účastníkov ako aj trovách štátu, vo vzťahu ku ktorému je potrebné podotknúť, že podľa platnej právnej úpravy vyplývajúcej z § 57 a 58 CMP o nároku na náhradu a o výške trov konania vrátane trov konania štátu rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, teda nie je možné, aby si súd takéto rozhodnutie vymienil na rozhodnutie po právoplatnosti rozsudku vo veci samej tak, ako tomu bolo za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku.

21. Po vrátení veci bude povinnosťou súdu prvej inštancie odstrániť vyššie uvedenú zmätočnosť konania, teda riadne konať s odvolateľom Mestskou časťou Košice - Západ v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie v tejto časti konania o ustanovení opatrovníka osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony a opätovne rozhodnúť o ustanovení opatrovníka na základe riadne zisteného skutočného stavu veci, ako aj trovách konania účastníkov a štátu.

22. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).